

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Рішенням Вченої ради
Інституту післядипломної освіти
Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка
від «28» квітня 2026 р., протокол № 4

Голова Вченої ради, директор Інституту
канд. пед. наук, доцент
Михайло ВОЙЦЕХІВСЬКИЙ

Протокол засідання
кафедри мовно-літературної освіти
№ 3 від «17» березня 2026 р.

Завідувач кафедри, к.пед.наук, проф.
Наталія ДИКА

ПРОГРАМА

підвищення кваліфікації педагогічних працівників

(вчителів зарубіжної літератури)

**«Формування читацької компетентності учнів на уроках зарубіжної
літератури в Новій українській школі»**

Галузь знань: А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Спеціальність: А4.02 Середня освіта (зарубіжна література)
Категорія слухачів: вчителі зарубіжної літератури

Розробник(и): Інститут післядипломної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (Дика Н.М., кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри мовно-літературної освіти Інституту післядипломної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка; Сафарян С.І., доцент кафедри мовно-літературної освіти Інституту післядипломної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент; Кузьменчук І.В., викладач кафедри мовно-літературної освіти Інституту післядипломної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка).

Напрямок підвищення кваліфікації: Сучасні підходи до навчання в Новій українській школі на рівні базової середньої освіти.

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти. Наказ МОН України від 12.10.2022 № 904.

Термін дії програми: з 01.09.2025 до 01.09.2030 року.

Рецензенти:

ВИШНИЦЬКА Юлія Василівна, доцент кафедри світової літератури Факультету української філології, культури і мистецтва Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, доктор філологічних наук;
ПОСАДСЬКА Тетяна Леонтіївна, директор ліцею № 125 Дніпровського району м. Києва

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Актуальність освітньої програми зумовлена об'єктивними потребами підвищення якості шкільної літературної освіти в умовах реалізації концепції НУШ та переосмисленням соціальної і професійної місії вчителя нової формації, здатного творчо працювати, адаптуватися до сучасних соціокультурних умов, засвоювати нові професійні ролі та функції, реалізовувати освітні проекти, бути конкурентноспроможним на європейському і світовому ринку освітніх послуг.

Освітня програма розроблена на підставі Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.10.2022 року № 904, професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 року № 1225. Освітня програма також враховує основні положення Закону України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898, Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 (зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 1133 від 27.12.2019; № 1343 від 22.10.2025; № 1726 від 24.12.2025), Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017 р. № 903-р «Про затвердження плану заходів на 2017-2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа»», постанови Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність вчителя. Освітня програма враховує європейський вектор розвитку освіти України, стратегії реформування мовно-літературної освітньої галузі в Україні, новітні зарубіжні і вітчизняні наукові дослідження та ефективні практики навчання літератури і професійного розвитку педагогів.

Сучасний вчитель зарубіжної літератури має бути готовим до реалізації освітньої політики держави у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», до роботи за державними освітніми стандартами в контексті реформування системи освіти, зокрема до виконання заходів щодо реалізації євроінтеграційних процесів у галузі освіти, діяльнісного, компетентнісного та особистісно зорієнтованого підходів, посилення ролі цифрових технологій в організації освітнього процесу і активного використання технологій дистанційного навчання. Учитель

літератури має опанувати новітні практики, технології, форми, методи професійної діяльності, спрямовані на розвиток ключових компетентностей учнів, формування їхнього критичного мислення, емоційного інтелекту та духовно-ціннісних орієнтирів. Він має досконало володіти інтерактивними методами навчання, використовувати можливості штучного інтелекту, пропонувати креативні завдання, запроваджувати ігрові технології, здійснювати проєктну діяльність та реалізовувати міжпредметні і міжмистецькі зв'язки.

Цільова група: вчителі зарубіжної літератури закладів загальної середньої освіти.

Обсяг (тривалість): 150 год. / 5 кредитів ЄКТС.

Особливості реалізації програми:

Теоретична складова освітньої програми реалізується шляхом проведення лекцій та відеолекцій в інтерактивному форматі, навчальних вебінарів та відеоконференцій тощо. Реалізація практичної складової відбувається у процесі проведення навчальних тренінгів, педагогічних майстерок, практикумів, семінарів тощо. Для підвищення ефективності навчання педагогів використовуються різні мультимедійні ресурси, гугл-класи, інтерактивні та дистанційні платформи. Передбачається вільний доступ до навчальних матеріалів у синхронному і асинхронному форматах.

У дистанційному навчанні заняття в синхронному режимі проводяться з використанням спеціального програмного забезпечення для проведення вебконференцій з обов'язковою участю слухачів. Інші види занять в асинхронному режимі можуть проводитися у різних формах.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: інституційна (дистанційна).

Мета підвищення кваліфікації вчителів літератури: професійний розвиток, підвищення фахового методичного та практичного рівнів професійної компетентності вчителів (викладачів) зарубіжної літератури відповідно до реалізації концепції НУШ, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей учителів зарубіжної літератури, необхідних для організації навчання, виховання та розвитку учнів відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р., та на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898.

Завдання підвищення кваліфікації вчителів літератури:

- розвивати готовність учителів зарубіжної літератури до реалізації основних напрямів державної освітньої політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», її європейського

вектора розвитку з урахуванням основних принципів та стратегій навчання зарубіжної літератури;

- розвивати загальні і професійні компетентності вчителів зарубіжної літератури;
- поглибити й розширити знання вчителів зарубіжної літератури з теорії та практики навчання літератури, спрямованого на забезпечення якісних змін та інноваційних перетворень;
- удосконалювати методичну майстерність учителів літератури шляхом інтеграції сучасних інноваційних підходів та новітніх освітніх технологій і методик навчання зарубіжної літератури в НУШ;
- активізувати здатність учителів літератури залучати компетентнісний, діяльнісний, інтегративний потенціал мовно-літературної освітньої галузі для формування наскрізних умінь і досягнення обов'язкових результатів навчання;
- сприяти впровадженню актуальних методик навчання зарубіжної літератури з метою ефективного розвитку читацької компетентності учнів в Новій українській школі;
- формувати у педагогів навички використання штучного інтелекту і цифрових технологій у навчанні зарубіжної літератури з метою підвищення мотивації та ефективності навчання учнів;
- підвищити рівень академічної свободи вчителя, уміння планувати й організовувати навчання, самостійно й творчо здобувати інформацію;
- забезпечувати обмін педагогічним досвідом, ефективними практиками між учителями зарубіжної літератури для підвищення якості навчання;
- створювати сприятливі умови для активізації професійного зростання та самореалізації вчителів літератури.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

А.1. Мовно-комунікативна; А.2. Предметно-методична; А.3 Інформаційно-цифрова; Б.2. Емоційно-етична; Г.1. Прогностична; Г.3. Оцінювально-аналітична; Д.1. Здатність до навчання впродовж життя.

Очікувані результати підвищення кваліфікації вчителів зарубіжної літератури:

Знання й розуміння:

- сучасних тенденцій розвитку освіти вітчизняної та європейської;
- нормативно-правової бази, законодавчих актів у сфері післядипломної та базової середньої освіти;
- змісту Концепції Нової української школи;
- основних сучасних підходів до навчання в Новій українській школі;

- основних засад упровадження компетентнісного та діяльнісного підходів до навчання в НУШ;
- стратегій розвитку критичного мислення та емоційного інтелекту;
- сутності провідних ідей, принципів побудови Державного стандарту базової середньої освіти;
- структури та змісту типової освітньої програми та освітньої програми закладу освіти, типового навчального плану та робочого навчального плану, модельної навчальної програми мовно-літературної освітньої галузі та навчальної програми;
- планування та організації освітньої діяльності в закладі загальної середньої освіти;
- академічної свободи вчителя в організації освітнього процесу.

Уміння:

- організувати освітній процес відповідно до сучасних вимог, окреслених законодавством;
- визначати зміст навчання зарубіжної літератури та послідовність його опрацювання відповідно до вимог Концепції НУШ, державного стандарту базової середньої освіти, типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (освітніх програм, укладених науковими установами, іншими суб'єктами освітньої діяльності, що затверджені у відповідному порядку), модельних навчальних програм мовно-літературної освітньої галузі, попередніх результатів навчання учнів, їх освітніх потреб;
- опрацьовувати модельну навчальну програму мовно-літературної освітньої галузі для розроблення навчальної програми із зарубіжної літератури;
- використовувати ефективні стратегії, методики і технології навчання зарубіжної літератури;
- реалізовувати компетентнісний, діяльнісний, особистісно орієнтований, інтегративний підходи до навчання зарубіжної літератури в НУШ;
- формувати в учнів ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей;
- розробляти практико-орієнтовані завдання для уроків зарубіжної літератури;
- впроваджувати моделі проєктного та креативно орієнтованого навчання;
- моделювати уроки з опорою на розвиток критичного мислення, творчих здібностей учнів;
- використовувати цифрові пристрої, програмне забезпечення, різноманітні онлайн-сервіси;
- володіти технологіями індивідуального та диференційованого навчання;
- здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання;

- ефективно взаємодіяти й працювати в команді.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- гуманістична спрямованість в освітньому процесі, дитиноцентризм та цінність особистості;
- готовність до реалізації сучасних стратегічних й операційних цілей та завдань освіти;
- здатність впроваджувати ідеї Нової української школи;
- професійна мобільність та гнучкість;
- готовність до формування національно-патріотичних, демократичних, духовних цінностей та орієнтирів;
- здатність до діалогу культур;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку; аналіз можливостей та планування власного професійного зростання з урахуванням індивідуальних професійних потреб, моніторинг власної педагогічної діяльності.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації: накопичувальна кредитно-модульна система. Результати навчання оцінюються «зараховано»/«не зараховано» відповідно до результатів підсумкового контролю.

Ґрунтується на принципах андрагогіки, педагогоцетризму, практичній орієнтованості та творчій спрямованості з урахуванням індивідуальних потреб, запитів і здібностей вчителів.

Реалізується в освітньому процесі шляхом комбінування інтерактивних лекцій, практичних занять, семінарів-практикумів, тренінгів, майстер-класів, самостійної, навчальної і пошуково-дослідницької роботи з використанням елементів дистанційного навчання, виконання освітніх проєктів, творчих/практичних навчальних завдань тощо.

Фінальними заходами є тестування, захист проєктів або презентація індивідуальних портфоліо та самооцінювання, які забезпечують комплексну перевірку рівня засвоєння матеріалу й формування навичок систематизації та аналізу знань.

Структура програми охоплює шість модулів і шість взаємопов'язаних тем. На завершальному етапі слухачі складають підсумковий тест із двадцяти завдань. Максимальний результат становить 100 балів, а прохідний поріг – 85.

Сертифікат встановленого зразка отримують учителі, які:

- успішно опрацювали всі модулі програми;
- продемонстрували результативність у практичних і творчих завданнях;
- набрали не менше ніж 85 балів за підсумковим тестом.

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка.

Вартість: вартість послуг із підвищення кваліфікації, отриманих одним педагогічним працівником складає 1 500 грн.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено проведення інтерактивних лекційних занять.

Специфіка практичних занять полягає у виконанні вправ, проведенні досліджень, аналізі конкретних педагогічних та навчальних ситуацій і розв'язанні професійних кейсів.

Самостійна робота передбачає індивідуальну роботу над проектами та розроблення навчально-методичних матеріалів.

Підсумкові заходи (диференційовані за групами учасників) можуть бути у форматі тестування, захисту проєктів, самооцінюванні, які сприятимуть комплексній оцінці засвоєння матеріалу й формуванню навичок систематизації та аналізу отриманих знань.

Зміст програми складається з 6 модулів та 6 взаємопов'язаних тем. На етапі завершення навчання за Програмою слухачі складають підсумковий тест із 20 питань. Результати оцінюються за бальною шкалою. Максимальна кількість — 100 балів. Прохідний бал — 85. Учасники, які успішно пройшли навчання та склали підсумковий тест, отримують сертифікат.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: **150** год, з них: **37** год. — лекційні заняття, **78** год. — практична робота, **31** год. — самостійна робота, **4** год. — контрольні заходи.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. Забезпечення якісної літературної освіти в умовах компетентнісного навчання					
Тема 1.1. Якість освіти в умовах	2	4	3	1	10

реалізації сучасних підходів до навчання в Новій українській школі. Стратегія розвитку читання в Україні					
Тема 1.2. Читання й осмислення прочитаного на уроках літератури у контексті реалізації сучасних підходів до навчання в НУШ	2	6	2	-	10
Тема 1.3. Методичні рекомендації щодо вивчення окремих художніх творів в НУШ у контексті реалізації діяльнісного та середовищного підходів	2	6	2	-	10
Разом за модулем	6	16	7	1	30
МОДУЛЬ 2. Сучасні теорії читання. Вимоги до читацької грамотності учнів НУШ					
Тема 2.1. Як навчати читати на сучасному етапі з метою реалізації компетентнісного підходу до навчання в НУШ. Вимоги до читацької грамотності учнів НУШ.	2	5	2	-	9
Тема 2.2. Процесуальність читання. Етапи читання і види діяльності в контексті реалізації основних підходів до навчання в НУШ	2	6	2	-	10
Тема 2.3. Формати комунікації з текстом у процесі кооперативного навчання. Стратегії кооперації. Методична карта підготовки уроку	2	6	2	1	11
Разом за модулем	6	17	6	1	30
МОДУЛЬ 3. Організація мотивації навчальної діяльності учнів як активних суб'єктів навчання на уроках зарубіжної літератури в НУШ					
Тема 3.1. Роль мотивації у навчанні літератури в Новій українській школі з урахуванням компетентнісного та особистісно орієнтованого підходів	3	4	2	-	9
Тема 3.2. Розвиток мотивації учнів на уроках зарубіжної літератури в НУШ	3	4	3	-	10

Тема 3.3. Шляхи формування мотивації учнів. Методичні прийоми та практико-орієнтовані завдання, які сприяють розвитку мотивації	3	4	3	1	11
Разом за модулем	9	12	8	1	30
МОДУЛЬ 4. Навчання літератури в НУШ з урахуванням теорії множинності інтелекту					
Тема 4.1. Теорія множинного інтелекту у контексті реалізації проблемного навчання як інструменту розвитку критичного мислення та дослідницьких умінь	2	2	2		6
Тема 4.2. Сучасні підходи до методики навчання літератури в НУШ та теорія множинності інтелекту	2	6	1	1	10
Тема 4.3. Методики діагностування типів інтелекту та інтелектуального профілю. Реалізація особистісно орієнтованого та інтегративного підходів	2	4	2		8
Разом за модулем	6	12	5	1	24
МОДУЛЬ 5. Основи методики навчання зарубіжної літератури в Новій українській школі в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання					
Тема 5.1. Зміст і структура навчального предмета «зарубіжна література». Типи сприйняття словесного мистецтва відповідно до вікових особливостей учнів та їх урахування на уроках в НУШ у різних форматах навчання	2	2		-	4
Тема 5.2. Традиції та інноватика у методиці навчання літератури в НУШ (методи, прийоми, технології та стратегії навчання). Етапи вивчення художнього твору та шляхи аналізу	2	4	1	-	7
Тема 5.3. Основні аспекти удосконалення сучасного уроку літератури в Новій українській школі	2	4	1	-	7
Разом за модулем	6	10	2	-	18
МОДУЛЬ 6. Розвиток мовної особистості учня на уроках зарубіжної					

літератури в НУШ					
Тема 6.1. Поняття «мовна особистість» та проблеми формування мовної особистості учня на уроках зарубіжної літератури в контексті компетентнісного, діяльнісного та проблемного підходів	2			-	2
Тема 6.2. Проектне навчання як ефективний інструмент формування мовної особистості учня на уроках літератури в Новій українській школі	2	4	2	1	9
Тема 6.3. Приклади формування мовної особистості учня на уроках зарубіжної літератури в 5-9 класах НУШ	-	6	1		7
Разом за модулем	4	10	3	1	18

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. Забезпечення якісної літературної освіти в умовах компетентнісного навчання

Тема 1.1. Якість освіти в умовах реалізації сучасних підходів до навчання в Новій українській школі. Стратегія розвитку читання в Україні

Поняття «цілі сталого розвитку», 17 глобальних цілей. Ціль «якісна освіта». Мета якісної освіти в Україні. Основні підходи як стратегія навчання в НУШ, їхня характеристика. Етапи реалізації компетентнісного, діяльнісного та особистісно орієнтованого підходів у процесі навчання літератури в Новій українській школі. Реалії сьогодення та забезпечення якісної освіти в Новій українській школі. Стратегія розвитку читання до 2032 року: загальна характеристика, стратегічні напрями, етапи реалізації та завдання. Операційний план реалізації Стратегії у 2023-2025 рр. Дані міжнародних соціологічних досліджень проблем читання в Україні.

Тема 1.2. Читання й осмислення прочитаного на уроках літератури у контексті реалізації сучасних підходів до навчання в НУШ.

Завдання сучасної шкільної літературної освіти в НУШ. Читання та осмислення художніх творів (основні форми, методи і прийоми як засіб реалізації діяльнісного, інтегративного та STEAM-орієнтованого підходів). Зміни у професійній діяльності вчителя літератури в умовах воєнного стану, готовність вчителя до змін у контексті реалізації змісту Концепції НУШ. Загальні

рекомендації щодо педагогічної діяльності у контексті компетентнісного, проблемного, особистісно-орієнтованого підходів. Зміна пріоритетів читання в умовах сьогодення: думки українських письменників, журналістів, літературознавців, психологів тощо.

Тема 1.3. Методичні рекомендації щодо вивчення окремих художніх творів в НУШ у контексті реалізації діяльнісного та середовищного підходів

Особливості вивчення окремих художніх творів в умовах війни. Методичні орієнтири для вчителя. Сутність та принципи діяльнісного підходу до навчання літератури в НУШ. Основні інструменти реалізації діяльнісного підходу у навчанні літератури (інтерактивні та ігрові технології, проектна діяльність, кооперативне та проблемне навчання). Створення освітнього середовища як дієвого засобу розвитку самостійності учнів. Маркування важливої інформації та візуалізаційні прийоми на уроках.

МОДУЛЬ 2. Сучасні теорії читання. Вимоги до читацької грамотності учнів НУШ

Тема 2.1. Як навчати читати на сучасному етапі з метою реалізації компетентнісного підходу до навчання в НУШ. Вимоги до читацької грамотності учнів НУШ

Зміни парадигми читання на ґрунті зарубіжної літератури. Вимоги до читацької грамотності учнів в НУШ. Дослідження PISA. Читання soft skills: від уміння читати з розумінням у початковій школі до критичного читання у середніх і старших класах НУШ. Основний вектор читання: від накопичення знань до розвитку життєвих компетентностей. Як навчати читати на сучасному етапі. Сучасні теорії читання та їх реалізація в компетентнісно орієнтованому та діяльнісному підходах до навчання літератури в НУШ.

Тема 2.2. Процесуальність читання. Етапи читання і види діяльності в контексті реалізації основних підходів до навчання в НУШ

Процесуальність читання. Етапи читання (передчитання, читання, післячитання) і види діяльності в НУШ. Формати комунікації з текстом. Передчитання. Читання-сканування. Післячитання. Рухи діалогу з текстом за Дж Гарісом. Створення плану тексту у вигляді запитань. Порівняння результатів здобувача освіти із вчительським зразком. Використання мети уроку в якості чекліста. Виробляємо власну послідовність. Взаємозалежність, взаємодоповнюваність підходів щодо орієнтації сучасного освітнього процесу на особистість; їх реалізація в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання.

Тема 2.3. Формати комунікації з текстом у процесі кооперативного навчання. Стратегії кооперації. Методична карта підготовки уроку

Методична процесуальність. Формати комунікації з текстом у процесі кооперативного навчання. Стратегії кооперації в класі. Методична карта підготовки уроку зарубіжної літератури в НУШ з використанням проєктного та проблемного навчання. Виконання творчих та компетентісно орієнтованих завдань. Підбиття підсумків: написання рефлексії. Особливості формування оцінювання учнів НУШ.

МОДУЛЬ 3. Організація мотивації навчальної діяльності учнів як активних суб'єктів навчання на уроках зарубіжної літератури в НУШ

Тема 3.1. Роль мотивації у навчанні літератури в Новій українській школі з урахуванням компетентісного та особистісно орієнтованого підходів

Поняття «мотив» та «мотивація». Теоретичні засади мотиваційної діяльності. Класифікація мотивів. Змістові характеристики мотивів навчальної діяльності на уроках зарубіжної літератури в НУШ у контексті реалізації компетентісного, особистісно орієнтованого навчання. Моделювання мотивації учнів за базовими сценаріями проблемно-орієнтованого, проєктного та кооперативного навчання на уроках зарубіжної літератури в НУШ.

Тема 3.2. Розвиток мотивації учнів у на уроках зарубіжної літератури в НУШ

Урахування вікових особливостей розвитку учнів в організації мотивації та моделювання індивідуальних освітніх траєкторій у контексті рефлексивного навчання. Орієнтація освітнього процесу на індивідуальні потреби особистості учнів в умовах особистісно орієнтованого підходу. Методичні рекомендації щодо організації мотивації на різних етапах: первинної, початкової та завершальної. Розвиток критичного мислення, когнітивної гнучкості та навичок практичного застосування отриманих знань.

Тема 3.3. Шляхи формування мотивації учнів. Методичні прийоми та компетентісно орієнтовані завдання, що сприяють розвитку мотивації

Шляхи формування навчальної мотивації учнів на уроках зарубіжної літератури в НУШ. Мотиваційні вправи у процесі навчання літератури. Практико-орієнтовані завдання, які сприяють розвитку мотивації читання та інтерпретації художніх творів. Орієнтація на розвиток життєвих навичок, активної співпраці та адаптивних умінь.

МОДУЛЬ 4. Навчання літератури в НУШ з урахуванням теорії множинності інтелекту

Тема 4.1. Теорія множинного інтелекту у контексті реалізації проблемного навчання як інструменту розвитку критичного мислення та дослідницьких умінь

Поняття «особистісно орієнтований підхід», «проблемне навчання», «індивідуалізація процесу навчання», «інтелект» та «множинність інтелекту». Основні засади теорії множинності інтелекту Говарда Гарднера та її роль в особистісно зорієнтованому та проблемному навчанні в Новій українській школі. Типи інтелектів та їхня характеристика. Розвиток критичного мислення та дослідницьких умінь.

Тема 4.2. Сучасні підходи до методики навчання літератури в НУШ та теорія множинності інтелекту

Сучасні підходи до методики навчання літератури та теорія множинності інтелекту відповідно до стратегії навчання в НУШ. Типи інтелекту та відповідні їм види навчальної діяльності на уроках літератури у контексті реалізації особистісно орієнтованого та інтегративного підходів. Приклади практичного застосування теорії на уроках зарубіжної літератури в НУШ. Виконання практико-орієнтованих та компетентісно орієнтованих завдань на застосування різних типів інтелекту у процесі вивчення окремих художніх творів.

Тема 4.3. Методики діагностування типів інтелекту та інтелектуального профілю. Реалізація особистісно орієнтованого та інтегративного підходів

Методики діагностування різних типів інтелекту. Анкета для визначення індивідуального інтелектуального профілю. Особливості реалізації особистісно орієнтованого підходу. Сутність та інструменти інтегративного підходу на засадах множинності інтелекту. Роль різних інтелектів у процесі навчання літератури. Практична діагностика власних типів інтелекту.

МОДУЛЬ 5. Основи методики навчання зарубіжної літератури в Новій українській школі в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання

Тема 5.1. Зміст і структура навчального предмета «зарубіжна література». Типи сприйняття словесного мистецтва відповідно до вікових особливостей учнів та їх урахування на уроках в НУШ у різних форматах навчання

Методологічна основа навчання зарубіжної літератури в Новій українській школі. Як вивчати художній твір на уроці? Структура навчального курсу

літератури та відображення її на кожному уроці ЗЛ (з урахуванням специфіки різних форматів навчання). Урахування вікових особливостей учнів НУШ у процесі роботи з художнім текстом.

Тема 5.2. Традиції та інноватика у методиці навчання літератури в НУШ (методи, прийоми, технології та стратегії навчання). Етапи вивчення художнього твору і шляхи аналізу

Поглиблене сприйняття художнього твору. Традиційні методи та прийоми навчання літератури в НУШ. Сутність та характеристика креативно орієнтованих технологій навчання літератури. Проєктне навчання як засіб розвитку ключових компетентностей учнів. Застосування STEAM-орієнтованого підходу на різних етапах вивчення епічних, ліричних та драматичних творів на уроках. Аналіз та інтерпретація художнього твору у контексті реалізації компетентнісного та діяльнісного підходів.

Тема 5.3. Основні аспекти удосконалення сучасного уроку літератури в НУШ

Дві стратегії навчання літератури на уроці. Як навчити читати класику, або як осучаснити твори, віддалені від учня у просторі та часі. Урахування ознак глибинного навчання на уроках літератури (колаборація, комунікація, креативність, критичне мислення). Методична майстерність учителя літератури, урізноманітнення роботи з текстом. Розробка компетентнісно орієнтованих завдань. Створення рефлексивного навчального середовища, організація рефлексивної діяльності учнів, презентації результатів проєктів та їх обговорення.

МОДУЛЬ 6. Розвиток мовної особистості учня на уроках зарубіжної літератури в НУШ

Тема 6.1. Поняття «мовна особистість» та проблеми формування мовної особистості учня на уроках зарубіжної літератури в контексті компетентнісного, діяльнісного та проблемного підходів

Поняття «мовна особистість». Структурні елементи та рівні формування мовної особистості. Мовна особистість у сучасну інформаційну добу. Метапредметний підхід до формування мовної особистості учня. Стратегічні завдання та провідні принципи формування мовної особистості учня у процесі навчання літератури в НУШ. Проблемне навчання як ефективний інструмент формування мовної особистості учня на уроках літератури в Новій українській школі.

Тема 6.2. Проєктне навчання як ефективний інструмент формування мовної особистості учня на уроках літератури в Новій українській школі

Планування навчального проєкту. Види навчальної проєктної діяльності та вправи, що забезпечують ефективний розвиток мовної особистості на уроках літератури. Використання компетентнісного підходу та інтеграції мистецтв у проєктній діяльності учнів на уроках зарубіжної літератури. Інтеграція отриманих знань і умінь у власний життєвий досвід.

Тема 6.3. Приклади формування мовної особистості учня на уроках зарубіжної літератури у 5-9 класах НУШ

Методики розвитку мовної особистості учня у процесі вивчення античної літератури в основній школі НУШ. Приклади видів навчальної діяльності на уроках у 5-9 класах під час вивчення античних творів. Методика кооперативного навчання з використання цифрових інструментів: стратегії групової взаємодії, навчальні дискусії, літературні ділові ігри та дебати, робота з графічними організаторами, матриці оцінювання групової діяльності.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Розробіть фрагмент уроку зарубіжної літератури в НУШ з компетентнісно орієнтованим завданням, що містить стимул, джерело інформації, інструкцію, критерії оцінювання та елемент самооцінювання.
2. Розробіть короткі методичні рекомендації щодо маркування важливої інформації в художньому тексті, яка може бути мотивацією для дітей у сучасних умовах.
3. Створіть перелік тем у зарубіжній літературі для класів НУШ, які вимагають особливого переосмислення у реаліях сьогодення.
4. Створіть для учнів 8 класу вправу, мета якої - розвиток критичного мислення у процесі опрацювання художнього твору. Сформулюйте запитання та завдання відповідного змісту.
5. Розробіть читацьку стратегію для опрацювання твору зарубіжної літератури в НУШ: запитання на передтекстовому, текстовому та післятекстовому етапах читання
6. Створіть сценарій навчальної дискусії за твором зарубіжної літератури у 9 класі, у якому передбачено правила безпечного обговорення чутливих тем.
7. Підготуйте буктрейлер, подкаст або інфографіку до літературного твору й опишіть критерії оцінювання учнівського продукту.
8. Змодельуйте урок зарубіжної літератури у 8-9 класах НУШ (на вибір) з різними видами мотивації навчальної діяльності.
9. Складіть методичну карту підготовки уроку зарубіжної літератури у 9 класі.

10. Підготуйте фрагмент уроку з використанням штучного інтелекту як інструменту генерації ідей, перевірки аргументації або створення диференційованих завдань.
11. Створіть інтерактивне завдання в Google Forms, LearningApps, Padlet або Mentimeter, яке формує читацьку компетентність учнів в НУШ.
12. Складіть мотиваційні завдання, на основі яких учні 9 класу мають створити власний медійний продукт (бук-трейлер, комікс, сценарій аніме, опис відеоролика тощо). Сформулюйте умову вправи, конкретизуйте завдання.
13. Розробіть портфоліо професійного зростання вчителя за результатами навчання на курсах: матеріали, самооцінювання, рефлексія, план подальшого розвитку.

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Нормативно-правове забезпечення викладання літератури в Новій українській школі.
2. Особливості уроку літератури у дистанційному форматі (на прикладі розроблених уроків).
3. Процес та мистецтво самостійного читання. Рекомендації М. Адлера.
4. Специфіка цифрового читання учнів у технологічному полі сучасної шкільної освіти.
5. Поняття про «голос тексту».
6. Роль внутрішньої та зовнішньої мотивації учнів до читання.
7. Організація мотивації учнів на засадах сучасних підходів до навчання в НУШ.
8. Шляхи та засоби вдосконалення професійної компетентності вчителя літератури у сучасних умовах.
9. Роль множинних інтелектів у навчанні зарубіжної літератури в НУШ.
10. Аспекти формування мовної особистості учня на уроках зарубіжної літератури в НУШ.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Державний стандарт базової середньої освіти (Постанова КМУ № 898 від 30.09.2020 року). URL.: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>
2. Закон України «Про освіту»: Верховна рада України від 05 вересня 2017 року № 2145-VIII URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

3. Закон України «Про повну загальну середню освіту»: Верховна рада України від 16 січня 2020 року №463-IX URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
4. Концептуальні засади реформування середньої школи НУШ. МОН. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
5. Модельні навчальні програми для 5-9 класів Нової української школи. URL.: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoi-ukrainskoi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>
6. Навчальні програми на основі модельних. МОН. URL.: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-prohramy-na-osnovi-modelnykh>
7. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти». URL.: https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/646-ilovepdf_merged.pdf
8. Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації керівників закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (Наказ МОНУ № 905 від 12.10.2022 року). URL.: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-programi-pidvishennya-kvalifikaciyi-kerivnikiv-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti-yaki-vprovadzhuyut-novij-derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>
9. Стратегія розвитку читання на період до 2023 року «Читання як життєва стратегія». URL.: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-stratehii-rozvytku-chytannia-na-period-do-2032-roku-chytannia-iaak-zhyttieva-s190-30323>
10. Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти. (Наказ МОНУ № 1120 від 09.08.2024 року). URL.: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/2024/09.08.2024/typova-osvitnya-prohrama-dlya-5-9-klasiv-zzso-1120-vid-09082024.pdf>

Основна література

1. Бобровський М.В., Горбачов С.І., Заплотинська О.О., Ліннік О. О. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. –2-ге видання, перероб. і доп. – К.: Державна служба якості освіти, 2021. – 350 с.
2. Богуш А. М. Формування мовної особистості на різних вікових етапах: моногр. / А.М. Богуш, О.С. Трифонова, О.І. Кисельова, Ж.Д. Горіна, М.П. Черкасов.- Одеса: ПНЦ АПН України, 2008. - 272 с. - – ISBN 9786170914606
3. Гич Г. М. Нова читацька практика учнів у технологічному полі сучасної шкільної освіти// Вересень. -2021. - 4 (91)
4. Голубовська І. О. Мовна особистість як лінгвокультурний феномен / І. О. Голубовська. // StudiaLinguistica : зб. наук. праць. – К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет». - 2008. – Вип. 1. – С. 25-33.

5. Гусак М.Г. Теорія множинного інтелекту як підстава особистісно зорієнтованого навчання / М.Г. Гусак // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2011. – № 3 (13). – С. 12.
6. Дика Н. М. Мовна особистість: міждисциплінарний аспект / Н. М. Дика // Педагогічна освіта: теорія і практика. Педагогіка. Психологія: зб. наук. пр. – 2017. - № 27. - С. 4-7.
7. Дика Н. М. Розвиток професійної компетентності вчителя-словесника в умовах цифрового середовища / Н.М.Дика. // Міжнародний збірник наукових праць «Pedagogical and psychological education as a component of the education system in Ukraine and the EU countries».- Wloclawek, Republic of Poland. - 2020.- С. 54-59.
8. Дика Н. М. Формування мовної особистості учня загальноосвітнього навчального закладу в умовах реалізації концепції нової української школи / Н. М. Дика. // Молодий вчений . – 2017. -№11. - С. 294-297. - ISSN 2313-2167.
9. Коли світ на межі змін: стратегії адаптації. Психологічна підтримка вчителів та дітей у часи війни: посібник / упор. Арцилеєва Д., Терентьєва Г., Чуйко О. та ін... - Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/1r0qbJVj-IXfSjLtvzvJDeicK5YFI6wZL/view>
10. Коновалова М.В. та ін.. Усе про НУШ в середній школі. – К.: Основа, 2022.
11. Лавриченко Н. Множинний інтелект і обдарованість у теоретичній моделі Говарда Гарднера [Електронний ресурс] / Н. Лавриченко // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2016. – № 4 (58). – С. 11–12. – Режим доступу: <http://repository.sspu.sumy.ua/bitstream>. – Назва з екрана.
12. Освіта України в умовах воєнного стану: інноваційна та проектна діяльність: науково-методичний збірник / упор. Рогова В.Б., Єресько О.В., Баженов Є.В.. – К. : Чернівці : Букрек, 2022.
13. Організація освітнього процесу в школах міста Києва в умовах воєнного стану: аналітичний звіт / Л. Хоружа, М. Братко, Л. Гриневич та ін. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2023. 60 с.
14. Мортімер Адлер. Процес та мистецтво читання. / Мортімер Адлер, Чарльз Ван Дорен. Як прочитати книгу. Класичний посібник із розумного читання. Доповнене видання. – КМ-Букс. - 2018. С. 12-29
15. PISA: читацька грамотність / уклад. Т. С. Вакуленко, С. В. Ломакович, В. М. Терещенко. – К. : УЦОЯО, 2017. – 123с
16. Сафарян С.І. Формування читацької компетентності учнів з урахуванням принципів рецептивної естетики / С.І.Сафарян. – Кременецькі компаративні студії: [науковий часопис / ред.: Д. Чик, О. Пасічник]. – 2021. – Вип. Х1. - С.214-225.
17. Сафарян С.І. Професійна компетентність вчителя зарубіжної літератури: ретроспективний аналіз трансформацій, сучасний стан та виклики / С.І. Сафарян // SWorldJournal (International periodic scientific

journal): Published by: SWorld & D.A. Tsenov Academy of Economics, Svishtov, Bulgaria - №19- 03, 2023. – С.44-52.

18. Сучасні форми і методи підтримки й розвитку читання : інформ.-аналіт. огляд / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд. А. І. Рубан]. – Київ : [ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського], 2021. – 62 с. – (Серія „На допомогу професійній самоосвіті працівників освітянських бібліотек” ; вип. 25).
19. Яременко Л.В. Мотивація навчального процесу як педагогічна проблема. Вища освіта України. 2014. № 3. С. 69–74. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vou_2014_3_12.

Додаткова література

1. Коваленко О. Е., Корольова Н. В. Мотивація навчальної діяльності. Методика професійного навчання. URL: <http://forca.com.ua/knigi/navchannya/metodikaprofesiinogo-navchannya.html> (дата звернення : 15.02.2023р.).
2. Сміт Джим. Нові форми освіти. Довідник лінивого вчителя. – К.: Основа, 2021. – 272с.
3. Станчишин В. Емоційні гойдалки війни. – К.: Віхола, 2022, 288с.
4. Тимчина Н., Тимчина В. Підсилення мотивації учасників освітнього процесу засобами інформаційно-комунікаційних технологій. URL: <http://roippro.org.ua/upload/documents/statti/100/14.pdf> (дата звернення: 20.02.2023р.).
6. Які книги читають в Україні під час війни: моніторингове дослідження – Режим доступу: <https://op.ua/news/osvita-v-ukraini/yaki-knigi-chitayut-v-ukrayini-pid-chas-viyni>
7. Gardner Howard. Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences [Електронний ресурс] / Gardner Howard. – New York : Harper and Row, 1983 – 430 р. – Режим доступу: <https://www.amazon.com/Frames-Mind-Theory-MultipleIntelligences> . – Назва з екрана.
8. Harris Joseph. Rewriting: How To Do Things With Texts. - Fellowship to the University of Utah, 2006.